

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 Din, za 1/2 leta
90 Din, za 1/4 leta 45 Din,
mesečno 15 Din; za ino-
zemstvo: 210 Din. — Pla-
ča in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Uredništvo in upravnništvo
je v Ljubljani v Gregorči-
čevi ulici 23. — Rokopisov
ne vračamo. — Račun pri
pošti hranilnici v Ljubljani
št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak torek, če-
trtek in soboto

Liubliana, sobota 24. oktobra 1936

Cena posamezni
številki Din 1.50

Ustvarjanje domačega kapitala

Čeprav so nad vse upravičene pritožbe proti tujemu kapitalu, kakor se večinoma udejstvuje pri nas, vendar pa moramo reči, da mnogo preveč tožimo proti tujemu kapitalu, mnogo premalo pa delamo na to, da bi si ustvarili lastnega. In vendar je v tem najbolj zanesljivo sredstvo, da se bo nehalo vse pretirano izkoriščanje naše zemlje in naših ljudi po tujem kapitalu. Kajti tudi za kapital velja zakon o ponudbi in povpraševanju. Dokler smo na kapitalu ne samo revna, temveč že skoraj be-rakša dežela, tako dolgo bo tuji kapital našel pri nas vedno ugodnejše pogoje kot povsod drugod. Šele takrat, kadar bomo tudi mi imeli nekaj svojega kapitala, kadar ne bomo tako silno navezani na tuji kapital, bo postal tudi ta za nas cenejši. In temu primerno bi morali tudi uravnati svoje poslovanje.

Ali pa se pri nas sploh dela na to, da dobimo lasten kapital? Deloma vsekakor, samo da v čisto napačno smer. Naša oficialna poli-tika pospešuje edino tvorbo kapi-tala v državnih denarnih zavodih. Ta kapital je sicer močna opora državnih blagajni, toda njegov po-men za splošno gospodarstvo je minimalen. Zato tudi ne vidimo nikjer blagodejnih učinkov, da je samo v dveh državnih zavodih na-loženih že nad dve milijardi din kapitala. Za naše gospodarstvo je ta kapital skoraj mrtev.

Napačno pa bi bilo, če bi dejali, da se pri nas pospešuje le državni kapitalizem. So mesta, kjer se je v vseh teh povojnih letih razvil tudi zasebni kapitalizem in mar-sikateri je v Beogradu in drugod danes kapitalist, ki koncem sve-tovne vojne in imel nič drugega ko dolgo. Žal pa je tudi ta ka-pital za naše gospodarstvo mrtev, kajti ti novi kapitalisti ne nala-gajo denarja v domače zavode, temveč v tuje in njih denar ni slu-žil in ne služi domačemu gospo-darstvu, temveč tujemu. Vsaj in-direktno pa so se dostikrat tudi ti kapitalisti prav zelo podpirali. Mislimo, da ni potrebno, da bi še bolj jasno govorili o tem!

Prav nič pa se ni podpiralo ustvarjanje onega domačega ka-pitala, ki je od nekdanj služil edino-le našemu domačemu gospodar-stvu. To je kapital, ki je nastajal v naših domačih denarnih zavodih in ki so ga ustvarjali naši mali ljudje dostikrat s pritrgovanjem od ust. Ta kapital pa ne samo, da se ni podpiral, temveč naravnost oviral ter se mu delale vse mogo-če in nemogoče ovire.

Treba spomniti le, kako se je tem zavodom vzel pupilni denar, kako so se pustili ti zavodi v času največje krize čisto na cedilu, ka-ko brezuspešno so vse zahteve, da se priskoči tem zavodom na po-moč. Takšna brezbriznost je bila za usodo teh zavodov, da so mnogi že prišli do prepričanja, da se ti zavodi kar hočejo uničiti.

Še manj pa se je imelo pri nas smisla za ustvarjanje zasebnega kapitala. Ne pretiravamo, če re-čemo, da je bil izgubljen vsak, kdor je le malo denarja pokazal. Takoj je vse planilo po njem in davčna praksa je naravnost silila ljudi, da skrijejo svoj denar. In potem se še nekateri čudijo, če je

prišlo do tezavracije denarja! Saj skoraj drugega izhoda bilo ni! Saj so bile pri nas razmere takšne, da ni bil nihče varen, da bo obdavljen celo za dohodek, ki ga je imel pred leti!

In tako je prišlo do tega, da smo ostali kapitalno reven narod, pa čeprav smo izvažali vsako leto mi-lijardne vrednosti, čeprav se živ-ljenska ravan našega kmeto-valca in delavca ni skoraj prav nič dvignila, ona inteligence ter me-ščanstva pa še celo prav občutno poslabšala. Ne varčevanje naroda,

ne bogate žetve, ne vse izkorišča-nje naravnih bogastev ni poma-galo, naša dežela je ostala revna, kakor je bila. Ni čuda, če se tudi ni mogla upreti tujemu kapitalu in če smo še vedno za tuji kapital polkolonialna dežela.

Napačno bi bilo, če bi si to res-nico prikrivali ali če bi se tola-žili z že stokrat premeleto frazo o bogati Jugoslaviji. Nasprotno je treba, da prav odkritosrčno pogle-damo resnici v obraz ter konsta-tiramo, da nismo v skrbi za ustvar-janje domačega kapitala in da je

bilo edino geslo, ki je vladalo pri nas, da se je pospeševal razvoj državnega kapitalizma in osebno obogatitje nekaterih posamezni-kov. Ne eno in ne drugo pa ne po-meni ustvarjanje domačega kapi-tala.

Brez domačega kapitala pa je tudi vsaka gospodarska osamo-svojitve nemogoča in zato je da-nes tuji kapital pri nas močnejši, kakor pa je bil pred vojno. Čas bi že bil, da bi nas ta resnica že enkrat privedla na drugo pot, na pot ustvarjanja domačega kapitala

rah žal ne moremo zahtevati od učiteljstva, da odklanja te zvezke, ker bi morda pri tem posamezni-ki preveč tvegali. Zato pa priča-kujemo od poslancev, da store potrebne korake in da se ne-zakonita monopolizacija šolskih zvezkov odpravi.

To tudi zato, ker je brezposel-nost v našem grafičnem obrtu že itak dovolj velika in ni treba, da bi še državna tiskarna v Beo-gradu z odvzemanjem dela po-večevala to brezposelnost.

Ljubljanskemu trgovstvu!

Mestna občina ljubljanska je v zvezi z akcijo za sanacijo Mestne hranilnice razpisala subskripcijo Godstotnega obligacijskega posoji-la v nominalni vrednosti 20 mili-jonov dinarjev.

Priporočamo vsem trgovcem, da se pozivu mestne občine odz-voje v čim večjem številu in ob-segu.

Nakup obveznic Godstotnega ob-ligacijskega posojila pod objavljeni-mi razpisanimi pogoji pomeni namreč res prvorazno naložbo denarja. Ze samo dejstvo, da je določena novim obveznicam God-stotna obrestna mera in da je ob-ligacijam priznana popolna davč-na in takсна prostost, dokazuje, da pomenja nakup teh papirjev zelo ugodno naložbo.

Če pomislimo nadalje, da se morejo obligacije uporabljati kot kaveja pri vseh licitacijah mest-ne občine ljubljanske, da je ob-veznicam priznana lombardna spo-sobnost in da za redno izvrše-vanje anuitetne službe jamči mest-na občina ljubljanska z vsem svojim premičnim in nepremič-nim premoženjem ter z svojo davčno močjo, potem v resnici ni razloga, da se tej subskripciji odtegne kakršnikoli razpoložljivi kapital.

Združenje trgovcev v Ljubljani, upoštevajoč važnost sanacije do-mačega denarnega zavoda in po-membnost vse akcije ter koristi, ki jih bodo imeli lastniki teh ob-ligacij, vabi svoje članstvo, da se pridruži živahnemu podpisovanju Godstotnega obligacijskega posoi-la Mestne občine ljubljanske.

Zlasti pa naj vplačajo obvezni-ce tudi v gotovini.

Ustanove Zbornice za TOI

Ustanove iz podpornega sklada Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, za podpiranje osi-ro-mašenih in onemoglih bivših pri-padnikov Zbornice za TOI. — Zbornica za trgovino, obrt in in-dustrijo v Ljubljani razpisuje za l. 1936. za uboge onemogle bivše svoje pripadnike in njihove vdove ustanove po 100 din. Prošnje naj se pošljejo Zbornici za trgo-vino, obrt in industrijo v Ljubljani do 20. novembra 1936, opremlje-ne z dokazi kakor tudi s potrdi-lom občinskega urada in pristoj-nega združenja, da je prošilec obrt ali trgovino samostojno izvrševal, pa je sedaj ne izvršuje več, ker zaradi onemoglosti ne more več delati in je obubožal, oziroma, da je prošilka onemogla uboga vdova bivšega zborničnega pripadnika. Prošnje onih, ki niso izvrševali samostojno obrta ali trgovine in torej niso nikdar bili zbornični pripadniki, ne prihajajo v poštev.

In zakaj ne v Slovenijo? Kier so naravni pogoji, tam se naj ustvariajo nove industrije

Poročali smo, da je prav resna namera, da se v Valjevu ustanovi velika tvornica za radijske aparate, ki naj bi krija potrebe vsega Balkana. Poročali smo nadalje, da se namerava ustanoviti tovarna osebnih in tovornih avtomobilov, in sicer v okolici Beograda, druga pa v Rakoviću. Ko smo to poročali, smo tudi naglasili, da pozdravlja-mo vsako novo tvornico, ki po-meni napredek v naši gospodar-ski osamosvojitvi. Toda tudi go-spodarska osamosvojitve mora biti ekonomična in zato se morajo nove tvornice ustanovljati tam, kjer so pogoji za to. Če bi n. pr. imeli od domače tvornice samo to, da bi morali njene izdelke še enkrat dražje plačevati, kakor pa bi nam jih dobavila tuja tvrdka, potem bi bilo treba pač resno preudariti, če nam prednosti last-ne tvornice vsaj primeroma od-tehtajo višje izdatke za domače izdelke. V mnogih primerih bi videli, da bi bilo boljše za nas, če te drage domače tvornice sploh ne bi imeli in da bi boljše storili, če bi kupovali tuje izdelke ter si s tem tudi povečali možnosti za odjem naših deželnih pridelkov na tujih trgih.

Gospodarska osamosvojitve mo-ra zato biti ekonomična ali pa ni nobena osamosvojitve. Zlasti pa mora veljati to pravilo za nas, ki smo kapitalno reven narod in ki že celo ne smemo po nepotrebnem zapravljati denarja.

Predno se torej odločimo, kje da ustanovimo novo tvornico, je treba pogledati, kje so pogoji za obratovanje tvornice najugodnej-ši, da bi mogla tvornica izdelo-vati svoje izdelke čim najceneje in jih prodajati celo ceneje ko tuja tvornica. Samo to, ne pa ozir-na volilni okraj, mora biti odlo-čilno, kje se postavi nova tvor-nica.

Glavni pogoji za uspešno poslo-vanje tvornice pa so: cenena po-gonska sila, bližina in lahka do-stava surovin, ki so tvornici po-trebne, dobre zveze in pa delav-stvo, ki je sposobno svoj posel opravljati dobro. Poleg tega more vplivati na odločitev, kje se po-stavi nova tvornica, še vse polno drugih razlogov, toda gospodar-sko važni so predvsem preje omenjeni.

V Sloveniji je mnogo krajev, ki izpolnjujejo te pogoje. Tako je zaradi mnogih vodnih sil in pre-moga pogonska sila v Sloveniji cenena, prometne zveze so veči-noma tudi ugodne, predvsem pa ni pomanjkanja na dobrih in tudi kvalificiranih delovnih močeh. Iz obilice krajev, ki bi mogli nuditi novim tvornicam največjo rentā-

bilnost, naj omenimo kot primer samo Ruše. V bližini je ogromna vodna sila Fale in samo ta ugod-nost je že dovolj privlačna za ustanovitev nove tvornice. Tu ob vznožju Pohorja je obilica lesa, tu so železne rude in redaleč so tudi drugi rudniki in indu-strije. Prometne zveze so odlične, poleg tega pa je tu prebivalstvo, ki je fabričnega dela vajeno, ki pa kljub temu ni sproletarizirano. Tu so tudi že bile velike tovarne, tako za steklo, vžigalice in papir. V vsakem pogledu je to kraj, ki kar vabi, da postane močno in-dustrijsko središče.

Zakaj pa se torej v tem kraju ne namerava ustanoviti nobena nova tvornica, zakaj se pri usta-navljanju novih tvornic misli na vse mogoče kraje, samo na one v Sloveniji ne?

Morda ima, kateri od onih sre-čnih krajev, kateremu naj se po-dari nova tvornica res nekatere ugodne pogoje! Toda toliko teh ko Ruše, prav gotovo ne! Morda so kraji na jugu za tuje pod-jetnike posebno vabljivi zaradi že sramotno cenene delovne sile in ker se vrhu tega ponuja ta le za najbolj črno delo, dočim se morejo boljše mesta brez skrbi pridržati tujcem. Toda slab znak za nas bi bil, če bi še nadalje dopuščali, da se naši ljudje tako izkoriščajo od tujega velekapitala, kakor se izkoriščajo danes. Nizka delovna sila zato ne sme več veljati kot ugoden pogoj, ker nas ta ponižuje na stopnjo kolonial-nih narodov. Kot pogoj glede de-lovne sile sme veljati le to, kje je kvalificirana sila, ta pa je v Sloveniji!

Na Hrvatskem monopola šolskih zvezkov ne poznajo

V našem listu smo že ponov-no nastopili proti monopolizaciji šolskih zvezkov ter naglasili, da ti zvezki niso le slabši kakor so bili prejšnji zasebnih podjetnikov, temveč tudi dražji. Prav tako so odklonile monopolizacijo šolskih zvezkov organizacije učiteljstva in staršev. Sploh je vsa javnost na-stopila proti tej monopolizaciji, a kljub temu se je ta uvedla.

Vrhu tega pa je ta monopoli-zacija še brez vsake zakonite podlage. Državna tiskarna si je kratkoma prilastila monopol iz-dajanja šolskih zvezkov, in sicer na podlagi nekega razpisa, ki pa na Hrvatskem ne velja. Zato tudi na Hrvatskem monopoliziranih šol-

skih zvezkov ne poznajo in tam uporabljajo še nadalje izključno samo zvezke zasebnih podjetij.

Če ne velja monopol šolskih zvezkov na Hrvatskem, tudi ne vemo, zakaj bi veljal v Sloveniji, saj veljajo na Hrvatskem isti za-koni ko v Sloveniji. Če je bila uvedba monopolskih zvezkov za-konita, potem mora monopolizaci-ja šolskih zvezkov veljati tudi na Hrvatskem, če pa ni zakonita, po-tem tudi ni treba, da bi veljala v Sloveniji. Enaka pravica za vse!

Zato zahtevamo, da se takoj razveljavi dotični razpis, s kate-rim se je uvedla v Sloveniji iz-ključna uporaba monopolskih šol-skih zvezkov. V današnjih razme-

Širite »Trgovski list«!

Direktor Novak — osem-desetletnik

V četrtek je praznoval svojo osemdesetletnico gimnazijski direktor v p. Fran Novak, eden naših najodličnejših šolnikov. Posebno trajne zasluge za našo kulturo pa si je pridobil jubilar s svojo klasično knjigo o slovenski stenografiji. Z njo je izpopolnil slovensko stenografijo do viška in dal slovenskemu narodu delo trajne vrednosti. Na tisoče in tisoče Slovencev se je iz Novakovega dela naučilo stenografirati, na tisoče in tisoče bo še želo plod njegovega dela. Kakšno velikansko uslugo je napravil direktor Novak s svojim delom tudi vsemu poslovnemu svetu, ni treba še posebej poudarjati. Zato pa se tudi njegovega jubileja spominja vsa slovenska javnost z iskreno hvaležnostjo, a tudi z ljubeznijo, saj si je jubilar s svojim plemenitim značajem ter vedno živo srčno dobroto ustvarjal povsod le prijatelje. Nestorju slovenskih stenografov, direktorju Franu Novaku tudi naše iskrene čestitke z željo, da bi užival še dolgo let plodno jesen svojega življenja!

Predlog uredbe o špediter-skih in agenturnih poslovalnicah

Gospodarskim organizacijam je bil predložen v izjavo naslednji predlog nove uredbe:

Na podlagi § 60., odst. 2. in § 62. obrtnega zakona z dne 5. novembra 1931 ter po zaslišanju zbornice predpisuje uredbo, po kateri se odpremiški obrti (špediter-ski), obrti za posredovanje v trgovinskih poslih (agenture) in trgovsko-zastopniški obrti smejo opravljati samo na podlagi dovoljenja.

Cl. 1. — Odpremiški (špediter-ski) obrti, obrti za posredovanje v trgovinskih poslih (agenturne obratovalnice) in trgovsko zastopniški obrti se smejo opravljati samo na podlagi dovoljenja, ki ga izda ban, oziroma za področje mesta Beograda upravnik mesta, za področje Zemuna in Pančeva pa minister za trgovino in industrijo.

Cl. 2. — Dovoljenja za opravljanje obrtov, navedenih v Cl. 1. te uredbe, se smejo izdajati samo osebam, ki izpolnjujejo poleg splošnih pogojev tudi pogoje iz § 61. odst. 1. in 2. obrtnega zakona.

Dovoljenja se izdajajo po svobodni oceni ter z ozirom na občne interese narodnega gospodarstva, ki tudi gospodarske in socialne razmere kraja, v katerem se namerava začeti obrt.

Cl. 3. — Lastniki obrtov, navedenih v Cl. 1., ki so dobili dovoljenje za svoje obrte pred uveljavljanjem te uredbe, morajo v roku, ki ga določi ban, predložiti izdano dovoljenje pristojni oblasti, da ta na njej pripomni, da veljajo tudi kot dovoljenja po tej uredbi.

Cl. 4. — Ta uredba stopi v veljavo z dnem, ko bo objavljena v »Službenih novinah«.

Razpored pridobnine in davka na poslovni promet razgrnjen

Davčna uprava za mesto Ljubljana razglasi:

Razpored pridobnine, davka na samce in davka na poslovni promet za leto 1936. je v smislu člena 131. zakona o neposrednih davkih z dne 8. II. 1928, Ur. list št. 75/26 razgrnjen na vpogled davčnim zavezanecem med običajnimi uradnimi urami v času od 26. oktobra do 2. novembra 1936 pri davčni upravi za mesto v Ljubljani, Vodnikov trg 5, II. nadstr., soba št. 12.

Davčni zavezanec so, oz. bodo še posebej obveščeni o ugotovljeni davčni osnovi in o odmerjenem davku s plač. nalogi (obvestila).

Proti višini davčne osnove in odmerjenega davka se davčni zavezanec lahko pritožbi v 30 dneh po prejemu plačilnega naloga.

Jugoslovanski les in svetovni trgi

Dogovor za Sredozemje ovira le še Romunija

Dne 1. in 2. oktobra je bila v Stockholmu glavna lešna skupščina Evropskega sporazuma lesnih izvoznikov (European Timber Exporters' Convention, na kratko ETEC), na kateri se je sklepalo o novi razdelitvi lesnih kontingentov za evropske trge.

Našo državo je zastopal le en delegat, kar ni napravilo najboljše vtisa. Pa še ta delegat je bil poslan šele na izrečno zahtevo zunanjega ministrstva. Centralni lesni odbor bi rad poslal močnejše zastopstvo, a mu primanjkuje denarnih sredstev. Tako je zastopal našo državo le inž. Dubravčić, kot zastopnik Centralnega odbora lesnega gospodarstva kr. Jugoslavije v Beogradu.

Na skupščini so bile zastopane vse lesne produktivne države, in sicer Švedska, Finska, Rusija, Poljska, Češkoslovaška, Avstrija, Jugoslavija, Romunija in Latvijska.

Na tej skupščini se je ugotovilo, da bodo evropske države verjetno uvozile 432 milijona standardov lesa ter da se zaradi pristopa Latvijske k ETEC poveča skupna eksportna kvota na 4.000.000 standardov. Od tega se dodeli:

Švedski	820.000
Finski	1.005.000
Rusiji	950.000
Latvijski	127.000
Poljski	313.000
Češkoslovaški	96.000
Avstriji	275.000
Jugoslaviji	168.000
in Romuniji	246.000

Ker je bila Romunija lani, ki ni bila navzočna na seji v Kodanju, prikrajšana, se ji za l. 1937. poveča kontingent za 4 tisoč standardov, in sicer ji odstopita Češkoslovaška in Jugoslavija po 2000 standardov. V tem odstopu se ne sme videti nobena pristranost, ker sta v l. 1936. Jugoslavija in Češkoslovaška najmanj izkoristile odredene ji kontingente, Jugoslavija le 26,9%, Češkoslovaška pa 46,6%. Vzrok tega slabega izkoriščanja je predvsem v tem, da se izvažala les v glavnem v severne dežele, kamor naša lesna trgovina iz raznih vzrokov ne gravitira.

Mnogo bolj važen ko severni trgi je za nas sredozemski trg in zato je naš delegat zahteval, da se tudi za Sredozemje določijo kontingenti. To zahtevo pa je skupščina odbila in bila mnenja, da se o tem interesirane države same dogovore. Nič ni pomagalo, da je naš delegat izjavil, da ves Evropski sporazum lesnih izvoznikov za Jugoslavijo nima smisla, če se ne določijo kvote tudi za Sredozemje. Skupščina se ni ozirala niti na dodano grožnjo izstopa.

Nato je bila še v Stockholmu sklicana posebna konferenca na lesnem sredozemskem trgu zainteresiranih držav, katere so se udeležili delegati Romunije, Avstrije, Rusije in Poljske.

Na konferenci pa zaradi Romunije ni prišlo do soglasja. Naš delegat je zahteval od Romunije samo to, da v letu 1937. za sredozemske trge ne izvozi več lesa, kot v letu 1936. Zastopniki ruskega »Exportlesa«, osrednje ruske lesne izvozne organizacije so sicer pristali na to, da Rusija zmanjša svoj izvoz v Sredozemje na približno 30.000 standardov in poveča tudi ceno ruskemu lesu, toda Romuni niso hoteli odnehati. Romuni bi morali podati obvezno izjavo, a so to odklonili, ker da z ozirom na stanje svoje izvozne organizacije ne morejo kontrolirati izvoza svojih lesnih podjetij in jim v konkretnem primeru prepovedati izvoz v posamezne dežele Sredozemja.

Poročali smo že, da je Romunija že preje onemogočila spo-

razum za sredozemske trge, in sicer z izgovorom, da se zaradi Rusije ne morejo priključiti običnemu sporazumu. Ko je bil pozneje v Berlinu sestanek zainteresiranih držav in ko je Rusija že obljubila, da se bo sporazumu priključila, pa ni bilo v Berlin romunskih delegatov, pa čeprav so bili oni tisti, ki so prvi predlagali sporazum za razdelitev kontingentov za sredozemske trge.

Položaj je torej naslednji: Kvota, ki jo je dobila Jugoslavija v Stockholmu bi bila zadovoljiva, če bi bile dane vse druge možnosti, da moremo izvažati les na severne trge v večji količini ter kvoto v celoti izkoristiti. Teh možnosti danes pa še ni in mi smo slej ko prej navezani na sredozemske trge. Zato je za nas najvažnejše, da se doseže sporazum glede sredozemskih trgov. Ta sporazum pa je zaradi neverjetnega stališča Romunije nemogoč.

Nastaja vprašanje, ali ima sploh še smisel, da smo vključeni v

ETEC? Nekateri so mnenja, da je najbolje že izstopimo, zlasti še, ker je članarina pri tej organizaciji zelo visoka. Drugi pa odstop odsvetujejo in zdi se, da po pravici, ker bi nam moglo v bodoče še zelo škodovati, če bi bili čisto izločeni iz organizacije glav. evropskih lesno-producentov držav.

Zato bi bilo treba na vsak način doseči, da Romunija revidira svoje stališče in v ta namen bi bilo treba pritisniti na Romunijo s pomočjo Gospodarskega sveta Male antante. Ta je baš te dni zaključil svoje zborovanje v Bukarešti, a o tem vprašanju sploh ni razpravljal, pa saj v naši delegaciji tudi ni bilo nobenega lesnega strokovnjaka.

Upamo, da je le dosegljivo, da bo tudi Romunija popustila in omogočila sporazum glede lesnih trgov Sredozemja. Če je bil mogoč sporazum z vsemi drugimi državami in celo s sovjetsko Rusijo, bo menda tudi mogoč z Romunijo! Zato še vedno upamo v sporazum.

Potrebno je čiščenje v zadružništvu

Privilegije treba odpraviti

V zadnjem »Ekonomistu« je objavil dr. Gačša članek, v katerem opominja, da je treba razmere v našem zadružništvu razčistiti ter pravi med drugim:

»Naša javnost je naklonjena mnenju, da bo zadružno gibanje ublažilo mnoga nasprotja v modernem življenju. Da bi moglo zadružništvo izpolniti te upe, se mora njegova organizacija nasloniti na zdrave temelje ter pri tem odpraviti iz svojih vrst vse škodljive pojave in vplive. Zlasti je važno, da se za vselej izključi spekulativni duh, ki se je začel zanašati v nekatere zadruge. Znano je, da so tudi nekatere velike zadružne zveze prišle v težkoče baš zbog spekulativnih poslov, njih težkoče pa so zaustavile razvoj zadružništva v posameznih krajih za več let. Sanacija teh zvez zahteva ogromne žrtve od celote. Če pa so te žrtve že potrebne, potem je treba, da se iz njih izvajajo tudi potrebne posledice.

Ze nekoliko let sem se opaža živahno ustanavljanje zadrug po vaseh in mestih. Dočim imajo kmetijske zadruge precej jasno opredeljeno nalogo, večinoma proizvajalnega značaja, kakor mlekar-ske, žitarske, vinogradarske, sadne, živinorejske i. dr., nastajajo v mestih zadruge, v katerih gre predvsem za varčevanje, posojila in zavarovanja. Razvoj kreditnih zadrug na deželi je sedaj oviran zaradi gospodarske stiske. V nekaterih od novo ustanovljenih mestnih zadrug pa se pojavljajo čudne kombinacije varčevanja proti brezobrestnim posojilom ali pa se prevzema zavarovanje posmrtnega prispevka proti virtuosno zamišljenim nagradam in podobno. Značilno je, da vse te zadruge prevzemajo zvočna imena ter z njimi privabljajo nepoučeni svet ali pa se trudijo, da dosežejo od oblasti kakšno dobičkanosno koncesijo, da bi se potem takoj izpremenile v delniško družbo ali pa, da bi ohranjajoč zadružno obliko, odstopile izkoriščanje koncesije po zelo ugodnih pogojih ožjemu krogu interesentov. Ali se more v takšnih primerih govoriti o zadružnem načelu samopomoči? Nič boljše pa ni niti v zadrugah, ki čisto po komercialnih metodah pridobivajo člane ter dele v ta namen agentom visoke provizije. Tem zadrugam manjka ena osnovnih zahtev

prave zadruge: solidarnost članov. Včasih se sicer ta solidarnost v resnici pozneje pokaže, toda vedno le pozneje, ko gre za solidarnost v stiski, da se plačajo izgube, ki so uničile znaten del zadružnih deležev. Vsaka zadruška pa, ki je ustanovljena na bazi napačnih računov ali ki čezmerno troši za svoje akvizitorje in za upravni aparat, se more le s težavo obdržati brez izgube.

V resnici čudno je, kako naivno včasih tudi ugledni in pošteti ljudje vstopajo v upravne odbore teh zadrug. Nič hudega ne mislijo pri tem, ko dajejo svoje ime za kritje spekulativnih podvigov nekolicino spretnih ljudi, ki so se vrgli na to, da svoje dalekosežne poslovne transakcije izvrše pod zadružnim imenom. To se dogaja predvsem v zadrugah, ki niso v nobeni zvezi.

Vsa sreča je, da so takšni primeri osamljeni, toda zatreti jih je treba pri korenini. Glavne zadružne zveze so v prvi vrsti poklicane, da skrbijo, da se iz zadrug prežene spekulativni duh. Kakor hitro se izve za kakršno koli kršitev zadružnih načel in pravil, bi morala nadzorna oblast izvesti revizijo ter zaščititi splošni zadružni interes. (Lani pa je srbska zadružna zveza nastopila za one zadruge, ki so bile kaznovane, ker so kršile zakonske predpise! Op. uredništva.) Kajti vsak oškodovanec zadrugar je za zadružništvo za vedno izgubljen, a more trpeti tudi sama zadružna misel, če je število teh oškodovanih zadružnikov veliko... »

K tem nujno potrebnim izvajanjem dr. Gačša bi pripomnil le to, da je v resnici že skrajni čas, da se napravi poslovnemu izkoriščanju zadružne misli že enkrat konec. Zato pa treba izvesti kardinalno čiščenje v zadružništvu ter izločiti iz zadružništva vso navlaiko, ki se je navlekla v zadružništvo zaradi privilegijev, ki jih uživajo danes vse zadruge, pa naj bodo produktivne in obkorištelne ali pa naj so le primernejša oblika za osebno obogatitev.

Kardinalno in energično je treba izvesti to revizijo, ker sedanjega zlorabljanja zadružnih privilegijev res ni mogoče več trpeti! Škoda za celoto je zbog tega le prevelika.

Politične vesti

Rekonstrukcija bolgarske vlade je izvršena. Ker sta odstopila oba ministra, ki sta pristala prof. Cankova, je kralj imenoval za prometnega ministra generala Jovova, za prosvetnega pa gen. taj. v zunanjem ministristvu dr. Nikolaja.

Dr. Kramar je objavil v »Narodnih listih« članek, v katerem piše o stališču, ki je nastalo po preorientaciji belgijske zunanje politike za Češkoslovaško. Ker bo morala sedaj Francija raztegniti svojo obrambo do morja, bo tudi njena pomoč zaveznikom na zapadu mnogo manjša. Sankcijska politika proti Italiji se je izkazala kot popolnoma napačna. Svoj članek zaključuje dr. Kramar z besedami: »Imam dovolj oficialnega optimizma, da ne vidim, kako se razvija situacija v našo škodo in kako je ogrožena naša narodna država. Ker pa vem, da naš narod napne vse sile samo takrat, kadar se zaveda grozeče nevarnosti, smatram za svojo dolžnost, da ne prikrivam, da se za bodočnost naše države bojim, bojim, bojim!«

Zadarski list »San Marco«, eden najbolj sovinskih listov Italije, je v enem svojih zadnjih člankov razmišljal, kako se Anglija trudi, da čim bolj privleče Jugoslavijo na sebe. Pravi, da hoče Anglija sedaj prevzeti isto vlogo zaščitnika Jugoslavije, kakor jo je svoje dni izvrševal ruski car nad Srbijo. To pa italijanskemu listu nikakor ni po godu, ker da nima Anglija v Jadranskem morju nič iskati. List zato predlaga, da se sklene sporazum med Italijo in Jugoslavijo. Vsekakor zanimiv preobrat zlasti za zadarski list!

Češkoslovaški zunanji minister dr. Krofta je imel v zunanje-političnem odboru parlamenta velik ekspezo o čsl. zunanji politiki in o zun. političnem položaju. Dejal je, da je Zveza narodov še vedno potrebna. Pri tem je opozoril, da je popolnoma izključeno, da bi se smel § 19. pakta v Zvezi narodov uporabiti za kršitev teritorialne nedotakljivosti držav Male antante. Poudaril je, da Češkoslovaška ne bo sledila primeru Belgije. Če se sklene nova locarnska pogodba, potem morajo biti podana tudi jamstva za varnost v srednji in vzhodni Evropi. Govoril je nadalje o solidarnosti Male antante, o nemško-avstrijskem dogovoru ter o odnosih med Nemčijo in Češkoslovaško. Ti bi bili znatno boljši, če jih z napačnim poročanjem ne bi motili baš ti, ki največ govorijo, da so ti odnosi premalo dobri.

Obisk italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana v Berlinu komentira ves evropski tisk. Posebno mesto zavzema med temi komentarji komentarji madžarskega lista »Esti Ujság«, ki poudarja, da sta Italija in Nemčija v Podonavju enako zainteresirani, da namreč to ozemlje ne preplavijo slovanske ali tatarske horde. A kaj bo potem z Madžari?

V Berlinu je dosežen politični sporazum med Nemčijo in Italijo, in sicer v teh točkah: nova locarnska pogodba naj bo čim bolj omejena. Proti Zvezi narodov zavzema obe državi čim bolj odklonilno stališče. V podnavskem vprašanju je treba odstraniti vse vplive, ki bi motili dobre odnose med Nemčijo in Italijo. Enako nazoranje glede španskih dogodkov. To je bilo dogovorjeno za javnost. Kaj pa je bilo še dogovorjeno, ni znano.

Dunajske konference držav rimskega bloka, ki bo v začetku novembra, se udeležijo Nemčija po opozovalcu.

Kongres nemške kolonialne lige, ki bi moral biti v kratkem v mestu Breslau, je na energično intervencijo angleškega veleposlanika prepovedan.

Francoska vlada je odklonila predlog sovjetske vlade, da bi angleška in francoska mornarica blokirale Portugalsko in s tem preprečile dobavo orožja v Španijo.

Rusija je izstopila iz odbora za nevšečevanje v španske zadeve.

Sovjetska republika Katalonija pa vvoru ruskih sovjetskih republik je bila proglašena.

Uporniki so začeli v sredo od štirih strani generalno ofenzivo proti Madridu. Dosegli so tudi tukaj v začetku več pomembnih uspehov.

V Cartageni so anarhisti baje postrelili vse talce, ker so mesto bombardirala letala nacionalistov.

Komunistični kandidati za ameriške predsedniške volitve ne more nikjer govoriti, ker mu je ne samo vlada prepovedala vseh shodov, temveč mu tudi ljudje ne puste govoriti.

Afganski vojni minister se je vrnil iz Moskve v Ankaru, kjer bo podpisal vojaško zvezo med Turčijo, Iranom in Afganistanom.

Denarstvo

Vseh 20 milijonov din podpisanih

Že v četrtek je bilo podpisanih vseh 20 milijonov din Godstotnega obligacijskega posojila.

Ker traja rok vpisovanja do 10. novembra, se bodo vpisi sprejemali še nadalje, zlasti oni v gotovini.

Izkušnja z državnimi blagajniškimi zapisi

Kako škodljivo je tudi za drž. blagajno, ker se ne pospešujejo zasebni denarni zavodi, kaže jasno izkušnja z državnimi blagajniškimi boni. Od 200 milijonov din prve tranše teh bonov v skupni višini 500 milijonov din so podpisale:

	za milijonov dinarjev
zasebni denarni zavodi	78,2
samoupravne hranilnice	39,3
s posredovanjem Poštne hranilnice in Drž. hip. banke	35,7
banovinske hranilnice	18,0
industrijske in delniške družbe	14,0
razni fondi	11,0
zasebniki	1,8
zavarovalnice	1,7

Iz tega seznama se jasno vidi, kako je državi v korist, če pospešuje zasebne denarne zavode, kajti v stiski more vedno z uspehom apelirati na njih pomoč.

Zakaj se torej zasebni denarni zavodi ne pospešujejo?

Naša valutna politika

Na zadnji seji predsedstva splitske trg. industrijske zbornice se je zlasti razpravljalo o položaju, ki je nastal po zadnjih devalvacijah valut. Na seji se je poudarjalo, da so gospodarski ljudje bili prepričani, da pomeni intervencija Narodne banke, ki je v prvih dneh kupovala funt po din 250—, preudaren korak in da more ta tečaj služiti kot podlaga pravilne kalkulacije. Ker pa je kasneje tečaj funta zaradi intervencije Narodne banke padel, je nastala velika zmešnjava, ki je zelo škodovala našemu izvozu. Predsedstvo zbornice je mnenja, da bi bilo v veliko korist našemu gospodarstvu, če bi se tečaj naše valute orientiral proti funtu in da bi bilo potrebno, da bi Narodna banka ohranila tečaj funta na višini 250 din za funt. Zbornica je nadalje mnenja, da bi bilo dobro, če bi Narodna banka odpravila razliko med zasebnim in uradnim tečajem. Njej prodane devize pa bi morala Narodna banka obračunavati po njih dejanski vrednosti.

Tečaj dinarja na Reki

Iz Reke se poroča, da nekatere menjalnice na Reki določajo čisto samovoljno tečaj dinarja in da se prav nič ne ozirajo na določila sporazuma, ki je bil sklenjen med Italijo in Jugoslavijo. Italijanske oblasti so pri tem popolnoma pasivne. naši ljudje pa imajo zaradi tega veliko škodo. Zlasti okoliško prebivalstvo trpi zaradi teh dvojnih tečajev valut. Potrebno bi že bilo, da bi naša vlada intervenirala, da bi se te samovoljnosti nehale.

Ali bodo kmetovalci 15. novembra plačali prvi obrok? — Prvi obrok kmetovskih plačil zapade po novi uredbi dne 15. novembra. Vseh teh kmetovalcev, ki bi morali ta dan plačati prvi obrok, je okoli 100.000. Vplačila pa so nemogoča, dokler ni gotov pravilnik. A tudi Priv. agrarna banka bo potrebovala še mnoge časa, preden bo mogla vse podatke urediti. Zato se že splošno računa s tem, da bodo vplačila kmetovalcev zopet odložena za par mesecev.

U. S. A. so v septembru uvozile zlata za 150 milijonov dolarjev, in sicer največ iz Francije (za 121,65 milijona), ostalo pa iz Anglije in Nizozemske.

TEDEN NA LJUBLJANSKI BORZI

POSEBNO POROČILO „TRGOVSKEGA LISTA“

Devizno tržišče

Tendence nestalna; promet din 6.863.087,51

V primeri s skupnim deviznim prometom minulega borz. tedna, ki je znašal nad 4.498 milij. din, je bil tokrat dosežen znaten porast, za skoro 2,4 milijona dinarjev. Značilno je pri tem povečanje zaključkov v angleških funtih, predvsem zbog znatnega tečajnega valovanja, saj je bil povečan promet samo v tej devizi za skoro 2,4 milij. din, prav tako v New Yorku, ki izkazuje dvig deviznega prometa za skoro 1 in četrt milijona din, med tem ko je zelo padlo povpraševanje po nemških markah, katerih totalni promet v tem tednu je za celih 1.822 milij. din manjši nego v borznih dneh preteklega tedna. Nasprotno pa je porastel le za par stotisoč dinarjev devizni promet v avstrijskem privatnem kliringu, in sicer od 1.474 milij. din v prejšnjem borznem tednu na 1.693 milij. dinarjev tekom zadnjih borznih dni.

Devize:	minuli tekoči teden	(vse v tisočih dinarjev)
Amsterdam	4	10
Bruselj	—	1
Berlin	2215	393 priv. klir.
Curih	47	94
Din-deviza	367	237 avstr. pr. kl.
Dunaj	1107	1456 avstr. pr. kl.
London	444	2818 priv. klir.
New York	234	1476
Pariz	67	138
Stockholm	14	38
Varšava	—	8
Trst	—	23
Solun	—	162 boni
Montreal	—	9

Največji dnevni devizni promet je bil dosežen na četrtkov v borznem sestanku (22. t. m.), ker je celo presegel 4.177 milij. din.

Narodna banka je kot običajno posredovala v Londonu. Curihi in Parizu ter dal teh skupno za din 160.000—. V angleških funtih ni bilo večjih zaključkov z Narodno banko, ker je privatna ponudba omogočila znatne zaključke po nekoliko nižjem tečaju, kakor pa je notiralo blago Narodne banke.

Gros zaključkov tvorijo v tem borznem tednu šalterske devize, med tem ko je bilo deviznih kompenzacij bore malo.

V nemškem, angleškem in avstrijskem privatnem kliringu so bili v tem tednu doseženi tile tečaji:

angleški funt:	avstrijski šiling:	demška marka:
19. X. din 244— den.	19. X. din 8'57—8'67	19. X. din 14'00—14'20
20. X. din 242— den.	20. X. din 8'58—8'68	20. X. din 14'10—14'30
21. X. din — den.	21. X. din 8'57—8'67	21. X. din 14'45—14'65
22. X. din 241'70	22. X. din 8'58—8'68	22. X. din 14'44—14'64
23. X. din 241'50 den.	23. X. din 8'59—8'69	23. X. din 14'43—14'63

Oficijalni borzni tečaji so tokrat umirajoče oscilirali razen Berlina, Curiha, Londona in Prage, ki je na petkovem borznem sestanku beležila na bazi notic od 19. t. m.

Od ponedeljka na včeraj se je dvignil tečaj Amsterdama za plus 2'51 poena, Bruslja za +0'75 poena in Trsta za +0'26 poena. Nasprotno pa je New York popustil za —1'24 poena ter Pariz za —0'50 poena.

Devize	S primo Narodne banke	Povpr.	Pon.
Amsterdam	19. X. 2337'65	2352'25	2352'25
Berlin	23. X. 2340'16	2354'76	2354'76
Bruselj	19. X. 1743'03	1756'91	1756'91
Curih	19. X. 1743'03	1756'91	1756'91
Dunaj	19. X. 729'45	734'51	734'51
London	23. X. 730'20	735'26	735'26
Pariz	19. X. 996'45	1003'52	1003'52
Stockholm	23. X. 996'45	1003'52	1003'52
Varšava	19. X. 211'80	213'86	213'86
Trst	23. X. 211'80	213'86	213'86
Solun	19. X. 4306—	4342'32	4342'32
Montreal	23. X. 4304'76	4341'07	4341'07

Pariz	19. X.	202'02	203'46
Praga	23. X.	201'52	202'96
Trst	19. X.	153'44	154'54
	23. X.	153'44	154'54
	19. X.	227'44	230'52
	23. X.	227'70	230'78

Efektno tržišče

Tendence za državne papirje neizpremenjeno stalna

Tudi v tem tednu ni bilo perfektuirano nobenih efektnih zaključkov niti v državnih, niti v privatnih vrednostnih papirjih.

Notirale so izmed industrijskih efektov edinele delnice Trboveljske premogokopne družbe, in sicer 19. t. m. na bazi din 175— do 185—, odtelej pa din 180—, v povpraševanju in din 190— v ponudbi.

Notice državnih efektov so bile naslednje:

	19. X.	23. X.
7% inv. pos.	81'50	83—
8% Blair	82—	83—
	83'50	85'50
	83'75	84'75
7% Blair	74—	76—
	75—	76—
7% Seligm.	87'50	90—
	87'50	89—
7% agr. obv.	47'50	48'50
	48'25	49'25
6% Begl.	63'75	67'75
	66—	69—
2-5% voj. škoda	364'50	366'50
	368—	370'50

V službeni tečajnici Ljubljanske borze notirajo v smislu odredbe finančnega ministrstva z dne 20. t. m. le one obveznice 8 in 7 odstotnega Blairovega ter 7% Seligmanskega dolarskega posojila, ki nosijo označbo »payable en dinaršč«. Tako znaša jugoslovanska tranša 7% Blaira 8.143.200—, amer. dolarjev in ona 8% Blaira pa 3 milij. 72.900— amer. dolarjev.

Žitno tržišče

Tendence še nadalje čvrsta

Zaključeno je bilo le par vagonov pšenice in koruze. Cene so nekoliko popustile pri koruzi in pšenici. Tako se je pocenila koruza, razen činkvantina, za 1 din, pšenica bačke, banatske in bosanske provenijence pa za din 2— pri 100 kg, dočim sta oves in rž notirala brez izprememb. Prav tako so ostale neizpremenjene cene vseh mlevskih izdelkov.

Na včerajšnjem borznem sestanku (23. t. m.) so bile dosežene te cene:

Žito:	din	din
Koruza:		
zdrava, suha, rešetana, letine 1935, s kvaliteto garancije, franko vagon bačka in banatska postaja	105—	107—
činkvanti sremski, zdrav, suh, rešetan, fco. vagon naklad. postaja	123—	130—
umetno sušena koruza, dobava koncem oktobra, plačljivo proti duplikatu	93—	94—
umetno sušena koruza, dobava novembra, december, plačljivo proti duplikatu	95—	97—
Oves:		
zdrav, suh, rešetan, fco. vagon slavonska postaja, plačljivo proti duplikatu	107—	110—
Aida:		
zdrava, rešetana, siva, pariteta Ljubljana	135—	140—
Pšenica:		
banatska, 70 kg, 2% primesi, zdrava, suha, rešetana, plačljivo proti duplikatu	163—	168—
bačka, 78 kg, 2% primesi, zdrava, suha, rešet., plačljivo proti duplikatu	163—	168—
bosanska, 77 kg, 4% primesi, zdrava, suha, rešetana, plačljivo proti duplikatu	158—	163—
Rž:		
nova, 72 kg, 2%, franko vagon banatska postaja	130—	135—
Mlevski izdelki:		
Moka:		
pšenična Og, banatska postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	260—	265—

pšenična Og, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo vo proti duplikatu . . . 260— 265—
pšenična 2, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu . . . 240— 245—
pšenična 5, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu . . . 220— 225—

Otrobi:
pšenični, debeli, vegal. 50 kg vrečah, bruto za neto, ekskl. prom. davek, franko vagon bačka postaja . . . 107— 112—
pšenični, drobni, vegal. 50 kg vrečah, bruto za neto, ekskl. prom. davek, franko vagon bačka postaja . . . 90— 92—

Lesno tržišče

Tendence zelo mlačna

Kljub zaključenemu trgovskemu sporazumu se še vedno nič ne izvažja v Italijo. Po sklepu pogodbe je bilo obljubljeno — in celo že določeno — kako se bodo likvidirale stare zamrznjene terjatve, kar pa se žal doslej sploh še ni začelo izvajati. Povsem opravičena je bojazen naših izvoznikov, da zopet ne bodo dobili v doglednem času denarja iz starih kupcij. Prav tako smo v popolni nejasnosti glede modusa novih kupcij. — Prav za prav smo sedaj še na slabšem kakor med sankcijami, ker takrat smo vsaj to vedeli, da nihče ne izvažja! Kot vedno, je tudi ta pogodba zasenčena z neko neverjetno — skoroda bi rekli pravzato — negotovostjo — negotovostjo, v katero nimajo naši prizadeti krogi prav nobenega vpogleda. — Pozitivnega odgovora in jasnosti v tem oziru ne moremo dobiti od strokovnih združenj, a tudi ne od naših zastopnikov v narodni skupščini. Slejkoprej se bojimo skorajšnjega uresničenja naše zle slutnje, da bomo v doglednem času zgolj obveščeni o tem, da je izvozni kontingent za Italijo že absorbiran po velikih lesnih industrijah v Bosni, ki uživajo že ves čas dirigirane in diktirane trgovine neverjetno protekcijo!

Seveda pa je povsem jasno, da tako početje ni niti najmanjše socialno in tudi le v škodo narodnemu gospodarstvu. O tem smo že nešteto krat razpravljali in dokazovali. Samo dve možnosti sta: ali se namenoma forsira, in favorizira židovski velekapital — ali se pa čisti pretežna večina manjših industrij, na katerih prometu so zainteresirani vsi sloji brez razlike! Težka in velika bo odgovornost odločiteljnih faktorjev, ako ne bodo upoštevali zahtev najsiirših ljudskih slojev.

Povpraševanja.

1/14a jesenovina, od 20 cm naprej. 50—100 m/m. 2—5 m.
1/14a hrastove frize: v debelini 25 milimetrov, v širinah 5, 6, 7, 8, 9 in 10 cm, v dolžinah od 25 do 95 cm in od 1 m dalje.
1a neparijene in parjene bukove stebre (severone) v raznih dimenzijah, ki se interesirano naknadno sporoče. Zaključiti se lahko blago, ki bi se izdelovalo v prihodnjih mesecih.

Ponudbe.

Smrekove-jelkove deske 18/24/28 mm.
Neobrobjeni lipovi plohi v kvaliteti monte.
Bukova drva.

Les:

	din	din
Smreka, jelka:		
Hlodi I., II., monte	80—	105—
Brzjavni drogovi	135—	150—
Bordonali merkantilni	110—	130—
Pilerji do 5/6"	115—	130—
Trami ostalih dimenzij	110—	125—
Skorete, konične, od 16 cm naprej	250—	270—
Skorete, paralelne, od 16 cm naprej	270—	310—
Skorete, podmerne, do 15 cm	190—	210—
Deske-plohi, kon., od 16 cm naprej	200—	220—
Deske-plohi, par., od 16 cm naprej	230—	250—
Kratice, za 100 kg	23—	27—

SLOVENIA-TRANSPORT

Ljubljana

Telefoni: 27-18, 37-18, 37-19 carinska pisarna 24-19 po uradnih urah.

Mednarodni transporti

Prevzem transportov v inozemstvo in iz inozemstva — Reekspedije na vseh postajah — Zastopstva v vseh tu- in inozemskih trgovskih in industrijskih centrih — Informacije brezplačno

Bukev:		
Deske-plohi, naravni, neobrobjeni, monte	230—	250—
Deske-plohi, naravni, ostrirobi, I., II.	310—	330—
Deske-plohi, parjeni, neobrobjeni, monte	250—	280—
Deske-plohi, parjeni, ostrirobi, I., II.	470—	530—
Hrast:		
Hlodi I., II.	165—	215—
Bordonali	720—	810—
Deske-plohi, neobrobjeni boules	800—	830—
Deske-plohi, neobrobjeni, I., II.	650—	750—
Deske-plohi, ostrirobi (podnice)	750—	810—
Frizi I., širine 5, 6 in 7 centimetrov	620—	700—
Frizi I., širine od 8 cm naprej	730—	800—
Oreh:		
Plohi, neparjeni, I., II.	820—	900—
Plohi, parjeni, I., II.	870—	950—
Parketi:		
hrastovi, za m ²	46—	54—
bukovi, za m ²	30—	23—
Želez. pragoji: 2'60 m, 14 X 24		
hrastovi, za 1 komad	33—	36—
bukovi, za 1 komad	21—	23—
Drva:		
bukova, za 100 kg	9'50	11—
hrastova, za 100 kg	8—	9'50
Oglje:		
bukovo, za 100 kg	35—	40—
kanellac, za 100 kg	40—	44—

Tržna poročila

Naše sadje na tujih trgih

Poročilo Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine z dne 22. oktobra.

Dunaj: Včeraj so prišli na dunajski trg trije vagoni svežih češpelj iz Srbije. Dospelo so preveč mehke ter so se zato prodajale na stojnicah po 28 grošev. Iz hladilnikov pa so se prodajale naše debele češpelje po 45 grošev, slabejše pa po 40 grošev. (Ta razlika v cenah znova dokazuje, da naš izvoz češpelj še vedno ni organiziran. Op. uređ.) V hladilnikih je še 15 vagonov naših svežih češpelj.

Včeraj je prišlo na dunajski trg tudi 21.000 kg madjarskega in 4 vagoni našega grozdja. Naše grozdje se je prodajalo po 68 do 70 grošev, preje poslano grozdje pa po 60 do 65 grošev. Madjarsko grozdje je deloma prišlo v slabem stanju ter se je zato prodajalo po 50 do 60, slabejše kakovosti pa celo po 35 do 40 grošev za kg.

Praga: V zadnjih dveh dneh so prišli v Prago 3 vagoni našega in 1 vagon bolgarskega grozdja. Naše grozdje se je prodajalo na postaji po 430 do 440 Kč za 100 kg. Iz Slavonije je prišel en vagon mešanih jabolk. Naša jabolka so se prodajala po 180 do 230 Kč za 100 kg z ozirom na njih kakovost.

harka, plesira in kemično snazi obleke, klobuko itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljski naslp 4-6, Selenburgova ul. 3. Telefon št. 22-72.

Štev. 11.737/II.

Nabava.

Direkcija drž. rudnika Velenje razpisuje na dan 28. 10. 1936 neposredno pismeno pogodbo za dobavo 20.000 kg Ir portland-cementa. Ostali pogoji pri podpisani.

Direkcija drž. rudnika Velenje, dne 19. oktobra 1936.

Zakaj ta molk?

Kaj ie s prepovedjo veleblagovnic?

Samo še nekaj dni in uredba o prepovedi veleblagovnic izgubi veljavo. Takrat bo mogla veleblagovnica »Ta-Ta« svobodno zadihati in se razširiti po vsej Jugoslaviji. Že se tudi pripravlja, da se instalira v Zagrebu in kakor kažejo neki znaki, ne bo dolgo, ki jo bomo imeli tudi v Ljubljani in v drugih mestih. Posledica tega bo, da bo trgovina še bolj nazadovala in da bo zopet cela vrsta malih in srednjih obratov morala zapreti svoje lokale! Kam naj gredo ti ljudje? Kam naj gredo njih rodbine?

Vse gospodarske zbornice v državi, tudi skupne, so protestirale proti dovoljevanju veleblagovnic in izdelale tudi do podrobnosti načrt nove uredbe, da bi bili interesi domače trgovine zaščiteni. Na velikih in mogočnih shodih je v začetku tega meseca vse trgovstvo in v lepi slogi z njim tudi obrtništvo in vsi drugi gospodarski sloji so protestirali proti delovanju veleblagovnic in zahtevali njih prepoved.

Kaj naj vsi ti protesti, ki izhajajo iz vrst našega ljudstva, bodo zaman?

Ne moremo in ne moremo tega verjeti, ker ni vendar misliti, da bi bili v Jugoslaviji interesi tujega kapitala bolj spoštovani kot interesi domače trgovine in domačega obrta. Tudi nočemo tega verovati, ker bi sicer morali obupati nad bodočnostjo našega naroda.

Zato smo prepričani, da bo vsaj v zadnji uri vendarle izšla uredba, ki prepoveduje veleblagovnice in ki obvaruje našo domačo trgovino in naš obrt pred propadom.

Toda če bo ta uredba izšla, zakaj se vsaj z eno besedo ne pove, da se bo tej upravičeni in osnovni zahtevi domačega gospodarstva ustreglo? Zakaj se pušča, da zaradi nepoučenosti ljudi narašča nejevolja, ker že večina obupuje,

da bi zahtevana uredba sploh še pravočasno izšla?

Nad vse važno je za ves naš razvoj, da že vendar enkrat pride nekaj pomirjenja v javnost, da bodo ljudje šli za svojimi posli brez strahu za presenečenja in razočaranja prihodnjega dne. Toda kako naj to pomirjenje nastane, kako naj se v ljudeh zopet porodi zaupanje, če pa ne dobe odgovora na vprašanja, ki jih najbolj zanimajo, ki se že tičejo njih eksistence?

Razočaranje naših ljudi pa mora biti tem večje, če morajo konstatirati, da nastajajo vsa ta razočaranja predvsem zato, ker se daje tujemu kapitalu prednost pred domačimi trgovci in obrtniki. Kaj je treba res šele dopovedovati, ko pogubne posledice morajo nastati, če zavlada v ljudeh takšno prepričanje.

Zato pa zadosti tega in podobnega molka! Treba je ljudem takoj in jasno povedati, da se ni pozabilo na njih interese in da bo v pravem času storjeno to, kar je potrebno.

Želeli bi zato, da bi bile te vrstice že zakasnele, ker je med tem nova uredba o prepovedi veleblagovnic že bila izdana.

Doma in po svetu

Martin Čilenšek, veliki slovenski botanik, je umrl v Ljubljani v visoki starosti 89 let. Ljubljana, ki sicer tako ljubi pompozne pogrebe, je dala velikemu znanstveniku na njegovi zadnji poti le skromno spremstvo. Pa usoda velikih ljudi je v tem, da nima množica vedno razumevanja za njih delo. Večna slava spominu velikega znanstvenika.

Seton Watson je imel v Pragi predavanje o Jugoslaviji ter v svojem predavanju napovedal, da pride v kratkem do sporazuma med Srbij in Hrvatij. Zunanje politični

položaj Jugoslavije pa je ugodnejši ko položaj Čehoslovaške.

Miša Trifunović je ob svojem zadnjem bivanju v Zagrebu obiskal tudi dr. Mačka. Na vprašanje novinarjev, če je prinesel Miša Trifunović kaj novega v Zagreb, je odgovoril, da prav nič. Odnosaji z opozicijo so ostali korektni, kakor so bili, a to je tudi vse. Dr. Maček je končno izjavil, da ne more nič novega povedati, če se pa nič ni zgodilo. Iz nič ne more kaj napraviti.

Skupina dr. Baričevića, ki se je odcepila od Jevtića, ko je ta zopet vstopil v klub JDS, se bo združila s stranko dr. Hodžere.

Notranji minister dr. Korošec je bil odlikovan s čehoslovaškim redom Belega leva I. stopnje. Nadalje sta bila odlikovana tudi finančni minister Letica in prometni minister dr. Spaho.

V Zagrebu je umrl Josip Pavić, eden najboljših hrvatskih gledaliških igralcev. Ko je njegova žena slišala o njegovi smrti, jo je vest tako pretresla, da se je ustrelila. Malo je upanja, da ji bo mogoče rešiti življenje.

V Beograd je prišla čehoslovaška letalska vojna misija, ki ostane v Beogradu 4 dni.

Večja skupina naših bivših bojnikov odide v začetku novembra v Rim, kjer se udeležijo svečane blagoslovitve doma italijanskih bojnikov.

Vesti, da bi vlada že odpisala Zadrugni zvezi v Splitu 11 milijonov din dolga, se uradno demantirajo.

Jadranski dan bo dne 31. oktobra prirejen v vsej Jugoslaviji.

Gen. direktor uprave državnih monopolov sprejema stranke samo vsak turek in petek od 11. do 12. ure. Mislimo, da je za veliko Jugoslavijo to vendarle premalo.

Sipad, ki je imel desetak 45% delnice tvornice Celuloze, d. d. v Divarju, je odkupil od švicarske družbe, ki je imela 55% teh delnic, vse njene delnice za znesek 860.000 šv. frankov. V ta znesek je tudi všteta odpravnina za generalnisa v višini pol milijona din.

General Ridz-Smigly bo imenovan za poljskega maršala ter mu bo podeljena neomejena oblast na Poljskem.

Bolgarska vlada je sklenila, da ustavi 10 sofijskih opozicijskih listov, ki so pisali preveč v levčarskem smislu.

Na zadnji seji grške vlade se je razpravljalo predvsem o hitrejšem oboroževanju Grčije.

Davčni dohodki Francije so se v septembru v primeri s prejšnjim letom povečali za 142,7 milijona frankov.

Belgijski reksisti (fašisti) so pripravljali pohod na Bruselj ter napovedali, da jih bo 200.000. Socialisti so takoj začeli pripravljati protiakcijo ter se je bilo bati, da pride do velikanskih neredov. Sedaj pa je belgijska vlada pohod reksistov prepovedala.

Vodja belgijskih reksistov je bil v Berlinu. Nasprotniki reksistov trde, da je šel v Berlin po navodila. Reksisti seveda to odločno zanikajo, vendar pa se belgijska javnost sprašuje, zakaj so reksisti

berlinski obisk prikrivali, če je bil tako nedolžen.

Splošna mobilizacija vseh moških od 18. do 40. leta je proglašena v Kataloniji.

Angleški zunanji minister Eden odpotuje v Kairo, da ratificira novo angleško-egiptsko pogodbo.

Belgijski parlament je sklican za 27. oktobra k izrednemu zasedanju.

Vest, da je predsednik madridske vlade Caballero na seji vlade ustrelil ministra de Prieta, se uradno demantira.

Preresnično, da bi bilo dovoljeno

Nemški propagandni minister Goebbels je prepovedal odlično nemško revijo »Der Querschnitt«, ker je objavil naslednji slovar tujk:

absurdno: če kdo upa na boljše čase;

značajnost: ovira v karieri;

debata: začetek pretepa;

podlistek: kar se še bere v časopisu;

finance: križanke za državo;

hokus pokus: glej politike;

ideali: igrače za odrasle ljudi;

žurnalistika: trakulja, ki leze med vrsticami;

optimist: neozdravljiv;

statistika: dekle za vse;

talent: z njim se zasluži denar;

teorija: napačno mnenje drugega;

univerza: eksercni trg za bodoče birokrate;

civilizacija: dokaz, da je košček mila važnejši ko pamet.

Tudi za naše razmere bi se mogel sestaviti podoben slovar. Svetujemo pa vsem, da si ga sestavijo le za domačo porabo.

Radio Ljubljana

Nedelja, dne 25. okt. 8.00: Vesel nedeljski pozdrav (plošče) — 8.30: Telovadba — 9.00: Čas, poročila — 9.15: Godbe na pihala (plošče) — 9.45: Verski govor (p. dr. Gvido

Rant) — 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice — 11.30: Otrška ura: Mikijev god — 12.00: Koncert radijskega orkestra — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Plošče — 17.00: Kmetijska ura: Kmet in šola (Ludvik Puš) — 17.20: Pevski kvintet Micki-jazz — 18.00: Strici — zvočna igra. Po povesti F. S. Finžgarja priredil I. P. I. Igrajo člani radijske igralske družine. Vodstvo: Ivan Pengov — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Vprašanje socialnega pokojninskega zavarovanja privatnih in trgovskih nameščenec — 19.50: Slovenska ura: a) Odlomki iz R. Savinove opere »Matija Gubec«, b) Izraz narodne volje v slovenskih kmetijskih uporih (g. dr. Capuder) — 20.20: Večer operne glasbe. Sodelujejo: Aleksander Kolacio, gđc. Stjepka Korenčanova in radijski orkester — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.15: Ura plesne glasbe (Radijski jazz).

Ponedeljek, dne 26. okt. 12.00: Operetni venčki (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Slavnosti tenoristi (plošče) — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Škodljive snovi v zraku (dr. Breclj) — 18.20: Baletna godba iz opere »Faust« (na ploščah) — 18.40: Kulturna kronika: O presah (Ludvik Mrzel) — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Kulturni pokret Slovencev v letu 1848. (Rudolf Dostal) — 19.50: Zanimivosti — 20.00: Narodne pesmi: igra Kmečki trio, poje g. Svetozar Banovec — 21.00: Iz jugoslovanskih oper (radijski orkester) — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.15: Za zabavo in za ples (Radijski jazz).

Torek, dne 27. okt. 11.00: Šolska ura: Zakaj živati pozimi spijo (prof. Bačar) — 12.00: Reprodukcijski koncert — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Reprodukcijski koncert na wurliških orglah — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Zibelka islama: Arabska puščava (Fr. Tersegly) — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura: Projekt prve veterinarske ambulante v Jugoslaviji (prof. Kester) — 19.50: 10 minut zabave: Foxl-mukiton novosti — 20.00: Orgelski koncert (msgr. Stanko Premrl) — 20.45: Blizet: Zbori iz opere Carmen (plošče) — 21.00: Ura skladb komponista Fr. W. Rusta, igra radijski orkester — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.15: Slovenske narodne pesmi (Tercet, Stritar ob spremljavi klavirja).

D. M. C. & C. M. S.

prejico, krpanec, Primor, Kronsko in umetno svilo, čipke, šolske in krojaške potrebščine, zimsko trikotaržo in drugo galanterijsko ter kratko blago nudi po najnižjih cenah

OSVALD DOBEIC

LJUBLJANA, Pred Škofijo št. 15

Velika izbira raznih gumbov! Na debelo! Na drobno!

L. M. Ecker sinova

- Splošno kleparstvo
- leso-cementne strehe
- strelovodne naprave
- vodovodne inštalacije

Slomškova ulica 4

TELEFON 29.33

VELETRGOVINA A. ŠARABON V LJUBLJANI

priporoča specerijsko blago, več vrst žganja, moko ter deželne pridelke, kakor tudi raznovrstno rudninsko vodo

Lastna prazarna za kavo in mlini za dišave z električnim obratom

Telefon št. 2666 Ceniki na razpolago!

Pozor! Pozor!

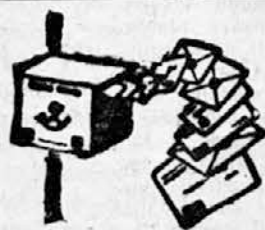
Trgovci, industrijci, obrtniki!

Za prepisovanje, razmnoževanje in prevajanje v tuje jezike se obrnite na

„PREPIS-BIRO“

Ljubljana

Šelenburgova ulica 7/I.

„KUVERTA“
D. Z. O. Z.
LJUBLJANA

Tyrševa cesta št. 67

TVORNICA KUVERT IN KONFEKCIJA PAPIRJA

Javna skladišča

družba z o. z.

Ljubljana, Tyrševa cesta 33

od ministrstva trgovine in industrije koncesijonirani obrat

Obrat javnega skladišča

nudi trgovcem in industrijalcem možnost skrbnega shranjevanja njihovega blaga in uspešno posreduje podeljevanje posejil na vskladiščeno blago * V javnem skladišču vskladiščeno blago je prosto občinskih uvoznih davčin, dokler se iz skladišča ne uvozi v rajon občine Ljubljane * Na razpolago je tudi posebno carine prosto skladišče * Zveza po industrijskem tiru z ljubljanskim glavnim kolodvorom * Telefon št. 23-66

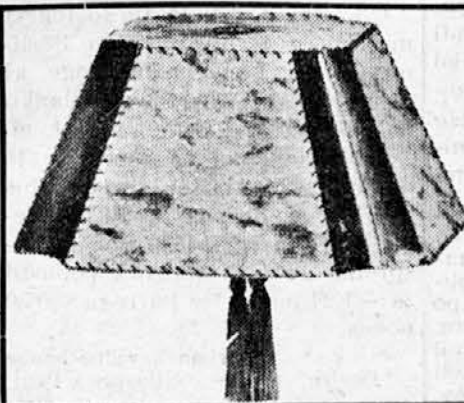
KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE

TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

Nudi poizredno nizkih cenah: Salda-konte, štrance, jourmale, šolske zvezke, mape, odjemalne knjižice, risalne bloke itd.

Pergamentni
in celon senčniki

po najnovejših
osnutkih pri

M. Tičar, Ljubljana

Gospodje trgovci! S prodajo novega »RUTHAX« email-laka

najpopolnejšega sredstva za pleskanje, imate brez vsakega rizika velik in stalen zaslužek.

Pišite glavnemu zastopniku: Commerce d. d., Ljubljana, Krekov trg 10.